

**UNIVERSITAT DE LLEIDA
FACULTAT DE DRET I ECONOMIA**

PLA 1993

ENSENYAMENT: CIÈNCIES EMPRESARIALS

ASSIGNATURA: Gestió Laboral, Sindical i de la Seguretat Social (codi 3068)

PROFESSOR/A: Ana Romero Burillo

CRÈDITS: 6

TIPUS: Optativa

**CURS: 1r/2n/3r
QUADRIMESTRE: 2n**

Professors de l'Àrea de Coneixement

Dra. Agnès Pardell Veà
Pfra. Ana Romero Burillo
Pfr. Josep Moreno Gené
Pfr. Miquel Puertas Farràs

I. INTRODUCCIÓ

D'acord amb l'actual Pla d'Estudis de la Diplomatura de Ciències Empresarials, l'assignatura de Gestió Laboral Sindical i de la Seguretat Social es configura com una assignatura optativa per a l'estudiantat de Ciències Empresarials i de lliure elecció per altres Ensenyaments de la Universitat de Lleida, amb el reconeixement de 6 crèdits (3 teòrics i 3 pràctics).

Aquesta assignatura té com a principal objectiu donar una visió practica del Dret del Treball i de la Seguretat Social, és a dir introduir a l'estudiantat en la gestió laboral empresarial i de Seguretat Social, així com ampliar els coneixements que té l'estudiantat en aquesta matèria. Per tant, es tracta d'una assignatura que complementa els coneixements bàsics assolits per l'estudiantat a l'assignatura troncal de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Diplomatura de Ciències Empresarials o una altra assignatura semblant que estudiï la matèria laboral a altres Ensenyaments impartits al si de la Universitat de Lleida.

El programa de l'assignatura es divideix en tres parts: la primera part està dedicada a la gestió laboral, la qual cosa es concreta en la identificació dels diversos organismes públics i privats que poden incidir en la gestió laboral, com es constitueix a nivell laboral i de Seguretat Social una empresa, identificació dels subjectes de la relació laboral, vies per a la contractació de treballadors, tipus de contractes i anàlisi del seu contingut (subvencions, bonificacions...). Finalment s'estudia la gestió del salari (estructura, forma de pagament, full salarial) i els mecanismes de resolució del contracte de treball, fent especial referència al procediment de liquidació de salaris, càlcul d'indemnitzacions i confecció de la quitança.

La segona part del programa està dedicada a la matèria de Seguretat Social. Es tracta en primer lloc de conèixer què és i com s'organitza el sistema de la Seguretat Social, per posteriorment, estudiar la forma en que s'incorporen empresari i treballador al marc del

sistema de la Seguretat Social: actes d'enquadrament (inscripció de l'empresari, afiliació, alta i baixa del treballador). Per últim, s'estudiarà com es gestiona la cotització a la Seguretat Social al si de l'empresa (càlcul de les quotes de cotització empresarial i dels treballadors a la Seguretat Social, confecció dels fulls salarials i butlletins de cotització-TC1, TC2 i TC2/1).

La tercera part del programa està dedicada a l'estudi del Dret Col·lectiu. Concretament s'estudia la llibertat sindical, el dret de representació dels treballadors a l'empresa, el dret a la negociació col·lectiva i el dret al conflicte col·lectiu.

II. OBSERVACIONS GENERALS SOBRE LA PREPARACIÓ DE L'ASSIGNATURA.

La docència es desenvolupa al llarg del 2n. Quadrimestre amb l'impartició de classes teòriques i pràctiques. Mitjançant aquestes classes es vol aconseguir, naturalment, introduir a l'estudiantat en aquesta assignatura, exposar els continguts bàsics de la mateixa i proporcionar els elements fonamentals per a la seva preparació.

Aquesta assignatura té una marcada orientació pràctica i, per tant, les classes teòriques estan dirigides a oferir a l'estudiantat els coneixements necessaris per resoldre el casos pràctics que es plantegin.

Per tal d'aconseguir una millor impartició de l'assignatura i una millora en la qualitat de la docència, es realitzarà un desdoblament permanent al llarg de tot el curs en dos grups, que seran organitzats pels professors de l'Àrea de coneixement de Dret del Treball i de la Seguretat Social, així com també s'assignarà a cada grup un professor responsable de l'assignatura que serà l'encarregat de portar a terme la docència teòrica i pràctica i l'avaluació del grup assignat.

La docència als dos grups es realitzarà els mateixos dies i a les mateixes hores, d'acord amb l'horari de classes aprovat per la Comissió d'Estudis d'Empresarials, i la matèria objecte d'estudi serà la prevista en el programa de l'assignatura.

La distribució de l'estudiantat en dos grups es farà pública una setmana abans de l'inici de les classes als diferents taulells d'anuncis de la Secretaria de la Facultat de Dret i Economia, de la Secretaria Docent del Departament de Dret Públic i a les aules fixades per la impartició de la docència d'aquesta assignatura. La composició dels grups serà definitiva, i no serà possible el canvi de grup per part de cap estudiant.

Encara que la forma inicial i bàsica d'impartició de l'assignatura seran les classes de caràcter teòric i pràctic, es podran organitzar altres activitats al llarg del curs com seminaris, conferències, treballs en grups, etc. En tot cas, aquestes activitats seran anunciades amb antelació suficient pel professor responsable de l'assignatura.

2. Material de treball. A més de la consulta dels manuals i obres generals de Dret del Treball i de la Seguretat Social (Veure Bibliografia), és molt important la utilització per part de l'estudiantat dels texts legals de l'assignatura. (Veure Repertori normatiu).

Tanmateix, és important adquirir el material (normativa, casos pràctics, models de contractes, butlletins de cotització...) que regularment facilitaran els professors per mitjà del servei de fotocòpies de l'Edifici del Rectorat, donat que es imprescindible per fer un correcte seguiment de l'assignatura.

3. Criteris d'avaluació. L'avaluació es realitzarà com a mínim mitjançant una prova escrita consistent en un examen final de caràcter teòric i pràctic sobre el contingut del

programa de l'assignatura. La superació de l'examen s'assolirà amb l'obtenció d'una puntuació mínima de 5 punts en cadascuna de les parts de l'examen.

La superació de l'assignatura podrà estar subjecte a d'altres elements de valoració i per tant podrà ampliar-se amb altres activitats realitzades al llarg del curs i que faran mitja amb la nota obtinguda per l'estudiant a l'examen final.

En tot cas els criteris d'avaluació seran objecte d'explicació per part del professor responsable a la presentació de l'assignatura que es farà el primer dia de classe, l'últim dia de classe i quedaran perfectament reflectits a la convocatòria d'examen de l'assignatura. Si algun estudiant no pot assistir a les classes de l'assignatura es recomana que es fiqui en contacte amb el professor per tal de que pugui tenir un correcte coneixement del sistema d'avaluació de l'assignatura.

GESTIÓ LABORAL, SINDICAL I DE LA SEGURETAT SOCIAL

I. GESTIÓ LABORAL

A) SUBJECTES QUE INTERVENEN EN LA GESTIÓ I CONTROL LABORAL I DE LA SEGURETAT SOCIAL

Tema 1

1. L'Administració Laboral i de la Seguretat Social de l'Estat.
 - 1.1. El Ministeri de Treball i Assumptes Socials.
 - 1.2. L'Administració Perifèrica.
 - 1.3. Òrgans autònoms i altres ens.
 - 1.4. La Inspecció de Treball.
2. Òrgans laborals de l'Administració de les CCAA.
3. L'activitat Jurisdiccional. Òrgans jurisdiccionals de l'ordre social.
 - 3.1. Jutjats del social.
 - 3.2. Les sales del social dels Tribunals Superiors de Justícia.
 - 3.3. Sala del social de l'Audiència Nacional.
 - 3.4. Sala quarta o del social del Tribunal Suprem.

B) ACCÉS, CONTRACTACIÓ LABORAL I RETRIBUCIÓ SALARIAL

Tema 2

1. L'empresa en l'àmbit laboral i de la Seguretat Social.
 - 1.1. Constitució d'una empresa. Tipus d'empresa
 - 1.2. Permís d'obertura.
 - 1.3. Llibre de matrícula i de visites.
 - 1.4. Inscripció a la Seguretat Social (remissió).
2. La intermediació al mercat de treball.
 - 2.1. INEM.
 - 2.2. Agències de col·locació.
3. La contractació dels treballadors.
 - 3.1. Tipus de contractes.
 - 3.2. Bonificacions i reduccions.
 - 3.3. Subvencions.

Tema 3

1. La retribució salarial.
 - 1.1. Concepte i funció del salari.
 - 1.2. Estructura i composició.
 - 1.3. Percepcions extrasalarials.
 - 1.4. Lloc, temps i forma de pagament.
 - 1.5. Sistemes de protecció del salari.
2. La resolució del contracte
 - 2.1. Causes d'extinció del contracte.
 - 2.2. Efectes de l'extinció: quitança i indemnitzacions.

II. GESTIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL

A) EL SISTEMA DE LA SEGURETAT SOCIAL. CONTINGUT GENERAL

Tema 4

1. Concepte i principis de la Seguretat Social.
2. Àmbit subjectiu de la Seguretat Social.
3. Composició del sistema de la Seguretat Social.
 - 3.1. Règim General.
 - 3.2. Règims Específics.
- 4 L'acció protectora.
 - 4.1. Classes de prestacions.
 - 4.2. Caràcter de les prestacions.
 - 4.3. Responsabilitats en ordre a les prestacions.
5. Finançament i gestió.

Tema 5

1. Inscripció de l'empresari.
2. Afiliació del treballador.
 - 2.1. Concepte.
 - 2.2. Subjectes.
3. Alta i situacions assimilades a l'alta.
 - 3.1. Alta real.
 - 3.2. Situacions assimilades a l'alta.
 - 3.3. Alta presumpta o de ple dret.
4. Baixa.

Tema 6

1. La Cotització.
 - 1.1. Concepte i naturalesa jurídica.
 - 1.2. Subjectes.
 - 1.3. Objecte de la cotització: la base, el tipus i la quota.
 - 1.4. Dinàmica de l'obligació a cotitzar.
2. Alguns supòsits especials de l'obligació de cotitzar.
 - 2.1. Cotització en cas de contractes amb reduccions o bonificacions a la Seguretat Social.
 - 2.2. Cotització en cas de contractes formatius.
 - 2.3. Cotització en cas de pluriocupació.
 - 2.4. Cotització durant la situació d'incapacitat temporal i maternitat
 - 2.5. Cotització durant la situació de desocupació.
 - 2.6. Altres supòsits especials de cotització.
3. Recaptació.

DRET SINDICAL

A) LLIBERTAT SINDICAL

Tema 7

1. Dret del Treball i Dret Sindical. Antecedents.
2. El dret de llibertat sindical.
 - 2.1. Àmbit subjectiu.
 - 2.2. Contingut
 - 2.3. Constitució del sindicat.
 - 2.4. Representativitat sindical.
 - 2.5. Tutela de la llibertat sindical.
3. Dret de sindicació dels funcionaris públics.
4. Organitzacions empresarials.

B) REPRESENTACIÓ I PARTICIPACIÓ

Tema 8

1. Participació dels treballadors a l'empresa.
2. Participació unitària a l'empresa: delegats de personal i Comitè d'empresa.
 - 2.1. Estructura orgànica.
 - 2.2. Competències.
 - 2.3. Garanties i deures.
 - 2.4. Procés electoral.
3. Participació sindical a l'empresa: seccions sindicals i delegats sindicals.
 - 3.1. Estructura orgànica.
 - 3.2. Competències.
 - 3.3. Garanties i deures.
4. Dret de reunió dels treballadors a l'empresa.
5. Participació institucional.
6. Participació dels funcionaris públics.

C) NEGOCIACIÓ I CONVENÍS COL·LECTIUS

Tema 9

1. Negociació i convenis col·lectius.
 - 1.1. Concepte.
 - 1.2. Classes.
 - 1.3. Règim jurídic: constitucional i ordinari.
2. Convenis col·lectius estatutaris.
 - 2.1. Concepte, eficàcia i aplicació.
 - 2.2. Unitats de negociació.
 - 2.3. Contingut
 - 2.4. Vigència, validesa, interpretació i concurrència.
 - 2.5. Forma, registres i publicitat.
 - 2.6. Adhesió i extensió.
3. Convenis extraestatutaris. Règim jurídic.
4. Pactes i acords d'empresa.
5. Participació dels funcionaris a la determinació de les seves condicions de treball.

D) CONFLICTES COL·LECTIUS

Tema 10

1. Conflictes col·lectius.
 - 1.1. Concepte
 - 1.2. Tipus.
2. Dret de vaga.
 - 2.1. Concepte.
 - 2.2. Titularitat.
 - 2.3. Àmbit objectiu i modalitats.
 - 2.4. Procediment, límits i efectes.
3. El tancament patronal.
 - 3.1. Concepte i causes justificadores.
 - 3.2. Procediment i efectes.
4. Procediment de conflictes col·lectius.
 - 4.1. Concepte.
 - 4.2. Titularitat.
 - 4.3. Tramitació.
5. Solució del conflicte col·lectiu.
 - 5.1. Jurisdicció social.
 - 5.2. Mediació i conciliació.
 - 5.3. Arbitratge.

BIBLIOGRAFÍA

I. Manuals, tractats i obres generals.

1. Per l'estudi del Dret del Treball.

ALONSO OLEA, M. i CASAS BAAMONDE, M.E.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Civitas. Madrid, 1999.

DIÉGUEZ CUERVO, G.: *Lecciones de Derecho del Trabajo*. Ed. Civitas. Madrid, 1996.

FERNÁNDEZ LÓPEZ, M.F.; GARRIDO PÉREZ, E.; GONZÁLEZ BIEDMA, E.; RODRÍGUEZ RAMOS, MJ.; VALDÉS DE LA VEGA, B. i SANTANA GÓMEZ, A.: *Lecciones de Derecho del Trabajo*. Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid, 1994.

MARTÍN VALVERDE, A.; RODRÍGUEZ SAÑUDO, F. i GARCÍA MURCIA, J.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

MONTOYA MELGAR, A.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

PALOMEQUE LÓPEZ, M.C. i ÁLVAREZ DE LA ROSA, M.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid, 1999.

RAMÍREZ MARTÍNEZ, J.M. (Dir.): *Curso de Derecho del Trabajo*. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia, 1997.

SAGARDOY BENGOCHEA, J.A.; DEL VALLE VILLAR, J.M.; GIL GIL, J.L. i GETE CASTRILLO, P.: *Prontuario de Derecho del Trabajo*. Ed. Civitas. Madrid, 1995.

SALA FRANCO, T. (Dir.): *Derecho del Trabajo*. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia, 1999.

2. Per l'estudi del Dret de la Seguretat Social

*ALARCÓN CARACUEL, M.R. i GONZÁLEZ ORTEGA, S.: *Compendio de Seguridad Social*. Ed. Tecnos. Madrid, 1991

*ALMANSA PASTOR, J.M.: *Derecho de la Seguridad Social*. Ed. Tecnos. Madrid, 1991.

ALONSO OLEA, M. i TORTUERO PLAZA, J.L.: *Instituciones de Seguridad Social*. Ed. Civitas. Madrid, 1999.

BLASCO LAHOZ, J.F.; LÓPEZ GANDÍA, J. i MOMPALER CARRASCO, M^a.A.: *Curso de Seguridad Social*. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia, 1999.

MONTOYA MELGAR, A.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

DE LA VILLA GIL, L.E. (Dir.): *Derecho de la Seguridad Social*. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia, 1998.

3. Per l'estudi del Dret Sindical.

ALONSO OLEA, M. i CASAS BAAMONDE, M.E.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Civitas. Madrid, 1999.

DEÉGUEZ CUERVO, G.: *Lecciones de Derecho del Trabajo*. Ed. Civitas. Madrid, 1996.

FERNANDEZ LÓPEZ, M.F.; GARRIDO PÉREZ, E.; GONZÁLEZ BIEDMA, E.; RODRÍGUEZ RAMOS, M.J.; VALDÉS DE LA VEGA, B. i SANTANA GÓMEZ, A.: *Lecciones de Derecho del Trabajo*. Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid, 1994.

MARTÍN VALVERDE, A.; RODRÍGUEZ SAÑUDO, F. i GARCÍA MURCIA, J.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

MONTOYA MELGAR, A.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

RAMÍREZ MARTÍNEZ, J.M. (Dir.): *Curso de Derecho del Trabajo*. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia, 1999.

OJEDA AVILES, A.: *Derecho Sindical*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

OJEDA AVILES, A.: *Compendio de Derecho Sindical*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

PALOMEQUE LÓPEZ, M.C. i ÁLVAREZ DE LA ROSA, M.: *Derecho del Trabajo*. Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid, 1998.

*PALOMEQUE LÓPEZ, M.C.: *Derecho Sindical Español*. Ed. Tecnos. Madrid, 1994.

SAGARDOY BENGOCHEA, J.A.; DEL VALLE VILLAR, J.M.; GDL, GIL, J.L. i GETE CASTRDLLO, P.: *Prontuario de Derecho del Trabajo*. Ed. Civitas. Madrid, 1995.

SALA FRANCO, T. (Dir.): *Derecho del Trabajo*. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia, 1999.

*SALA FRANCO, T. i ALBIOL MONTESINOS, I.: *Derecho Sindical*. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia, 1992.

4. Obres i tractats dirigits a l'estudi d'aspectes concrets sobre gestió a l'empresa.

MARTÍNEZ LUCAS, J.A.: *Manual de cotización a la Seguridad Social (Régimen General)*. Ed. Actualidad-Editorial. Madrid, 1995.

MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES: *Guía laboral y de Asuntos Sociales* 1999. Ed. MTSS. Madrid, 1999.

SALA FRANCO, T. (Dir.): *Guía práctica de la contratación*. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia, 1997.

TESORERÍA GENERAL DE LA SEGURIDAD SOCIAL: *Manual Práctico de Cotización*. Ed. TGSS. Madrid, 2000

UZQUIZU CABALLÉ, A.: *Las cotizaciones a la Seguridad Social*. Madrid, 1997.

II. Repertoris normatius.

CRUZ VILLALÓN, J. i MAEZTÜ GREGORIO DE TEJADA, J.: *Estatuto de las Trabajadores*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

GALIANA MORENO, J.M. i SEMPERE NAVARRO, A.V.: *Legislación Laboral y de la Seguridad Social*. Ed. Aranzadi. Pamplona, 1999.

MONTOYA MELGAR, A i GARCÍA ABELLAN, J.: *Legislación sindical*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

OJEDA AVILES, A.; FERNÁNDEZ LÓPEZ, M.F.; CASTIÑEIRA FERNÁNDEZ, J. i HURTADO GONZÁLEZ, L.: *Legislación de Seguridad Social*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

RODRÍGUEZ-PINERO, M.; OJEDA AVILES, A.; FERNÁNDEZ LÓPEZ, M.F i GORELLI HERNÁNDEZ, J.: *Legislación laboral*. Ed. Tecnos. Madrid, 1999.

SEMPERE NAVARRO, A.V. (Dir.); RODRÍGUEZ INIESTA, G. i SÁNCHEZ TRIGUEROS, C.: *Código de Seguridad Social*. Ed. Aranzadi. Pamplona. 1999.

SERRANO MARTÍNEZ, J.E.; LÓPEZ LÓPEZ, J.; SEQUEEIA DE FUENTES, M. i TORTUERO PLAZA, J.L.: *Legislación Social Básica*. Ed. Civitas. Madrid, 1999.

DE LA VILLA GIL, L.E.; GARCÍA BECEDAS, G.; DOMÍNGUEZ GONZÁLEZ, A.; LÓPEZ CUMBRE, L. i DE LA VILLA DE LA SERNA, L.E.: *Leyes Laborales y Sindicales*. Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid, 1998.

-*Leyes de Seguridad Social*. Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid, 1998.

Es recomana als estudiants interessats en obres generals, manuals que portin el signe (*) que demanin opinió als professors de l'Àrea de coneixement de Dret del

Treball i de la S.S. donat que es tracten de llibres que tenen com a data d'edició més recent una anterior a 1994, i per tant en els mateixos no s'estudien les darreres reformes introduïdes a l'Ordenament Jurídic Laboral.